

Jindřich Horáček

Tajemná mihule potoční v našich vodách

Mihule potoční (*Lampetra planeri*) je bioindikačně významný druh citlivý na změny prostředí. Je to vodní živočich patřící do třídy mihulovců. Patří k druhům s nejvyššími nároky na rozpuštěný kyslík ve vodě, a proto je obyvatelem pstruhových úseků toků a jenom výjimečně se s ní setkáme v lipanovém pásmu.

Žije skrytým a nesmírně zajímavým způsobem života. Během larválního vývoje, který trvá v našich podmínkách čtyři roky jsou larvy ukryty v jemných naplaveninách dna toku. Pouze výjimečně je nalezneme v málo proudivých úsecích. Larvy, které se běžně nazývají minohy, jsou slepé a živí se řasami a dalšími mikroorganismy, které filtrují z usazenin dna. Při metamorfóze dochází k vytvoření očí a mění se ústní nálevka do podoby přísavného terče se zoubky. Tato proměna trvá několik měsíců a larvy, které dosahovaly až 200 mm délky se nepatrně zkracují. V této době již nepřijímají potravu a střevo jim zakrňuje.

Tření probíhá na jaře v miskovitých

prohlubeninách štěrkovitého dna. Po vytření hynou obě pohlaví během několika týdnů, tzn., že se vytírají pouze jedenkrát za život. Na samici připadá až 2600 asi 1 mm velkých jiker, o které se rodiče nestarají. Vylíhlé larvy se přesouvají do jemných naplavenin. Početnost larev zjištěných v našich tekoucích vodách se pohybuje mezi 600 – 7000 ks v

Přirozený biotop mihulí s bahnitými sedimenty

prepočtu na jeden hektar plochy.

Mihule potoční je ve smyslu zákona o ochraně přírody zvláště chráněným druhem živočicha. Z hlediska výskytu lze hovořit o znečišťování vody (včetně tepelného), omezení průtoků (obnažení dnových sedimentů), těžbě sedimentů, nevhodných úpravách dna a přehuštěných rybích obsádkách, jako faktorech, které omezují, nebo vylučují výskyt mihule potoční v určité lokalitě.

Současné informace o rozšíření tohoto druhu na Karlovarsku jsou velmi povrchní a především jim chybí exaktní vypovídací hodnota. ZO ČSOP Kladská proto provádí ichtyologický průzkum vybraných potenciálních toků Slavkovského a Českého lesa. V roce 2003 byla zdokumentována přežívající populace ve Velké Libavě. V tomto i příštím roce je realizován průzkum v povodí Kosího a Lipoltovského potoka. Vítejte proto veškeré informace o výskytu mihule potoční v Karlovarském kraji, které

Mihule potoční ve stadiu dospělce

můžete zaslat na adresu našeho časopisu nebo telefonicky sdělit Správě CHKO Slavkovský les (tel.: 354 624081).

Přemek Tájek

Natura 2000 a „naturová území“ v Karlovarském kraji

Dne 10.11.2004 bylo Ministerstvem životního prostředí oficiálně zahájeno meziresortní připomínkové řízení k návrhu nařízení vlády, kterým se vyhláší seznam evropsky významných lokalit, známých pod názvem Natura 2000. Tyto lokality by se měly stát součástí mezinárodní sítě chráněných území a měly by chránit výskyt řady vzácných druhů rostlin a živočichů nebo významná přírodní stanoviště.

Návrh těchto chráněných území vznikl na základě několikaletého podrobného průzkumu a rozsáhlého mapování celého

území České republiky, na kterém se podílelo mnoha přírodovědců, botaniků, zoologů, lesníků apod. Z řady navrhovaných lokalit pak byly vybrány ty nejkvalitnější. Po této fázi následovalo předjednání s vlastníky a nájemci pozemků a s dalšími místně významnými subjekty, které mělo za úkol najít společně přijatelné řešení, zvláště ohledně hospodaření na lokalitě.

Po projednání těchto návrhů mezi ministerstvem životního prostředí a dalšími ministerstvy vznikne tzv. národní seznam, který bude zaslán Evropské komisi, která posoudí, zda uvedené lokality dostatečně ochrání uvedené druhy živočichů a rostlin a biotopy (pokud ne, může nařadit doplnění seznamu). Následně bude sestaven tzv. evropský seznam (SCI – území významná pro Evropské společenství), která bude náš stát povinen v síti Natura 2000 chránit (prostřednictvím některé z našich stávajících kategorií zvláště chráněných území). Řada lokalit je již v současné době chráněna jako přírodní rezervace nebo památky, některé však budou rozšířeny a byla samozřejmě objevena i řada nových velice hodnotných území.

Na území Karlovarského kraje bylo navrženo 40 lokalit, které lze rozdělit do dvou hlavních skupin:

1. Lokality, jejichž prioritním předmětem ochrany je některý rostlinný nebo živočišný druh –

Lomnický rybník, Horní Kramolín, Horní Kramolín-Ovesné Kladruby, Javorná, Krásno, Odolenovice, Pila (hnědásek chrastavcový)

Bochov – rybníky, Dolní telečský rybník, Týniště (kuřka ohnivá)

Olišová Vrata – Kolová (hnědásek chrastavcový a modrásek bahenní)

Střela, Teplá s přítoky a Otročínský potok (vranka obecná a mihule potoční)

Lom Erika, Lom Matyáš, U sedmi rybníků (čolek velký)

Vranka obecná